

Dr. Fejes Szabolcs, dr. Somogyi Orsolya

Javaslat az étrend- kiegészítők használatának biztonságosabbá tételére – II. rész

Az Állami Számvevőszék 2021-ben alapos elemzést (továbbiakban ÁSZ elemzés) készített a gyógyszerek túlfogyasztásáról és az étrend-kiegészítők forgalmazásával kapcsolatos kockázatokról. Az elemzés átfogó képet ad a hazánkban kialakult helyzetről. Megállapítja, hogy az étrend-kiegészítők gyártásával, forgalmazásával, alkalmazásával kapcsolatban mind az egyén, mind a társadalom szintjén kockázatok vannak. Paradigmaváltást javasol a helyzet javítására. Az Országgyűlés 2023-ban – hasonló megfontolásból – egy törvénymódosítást fogadott el, amely a részletszabályok megalkotására rendelet megjelentetését teszi lehetővé.

Az MGYK az ÁSZ elemzés következtetéseit és a törvénymódosítás szempontjait messzemenően figyelembe véve alakította ki céljait és cselekvési programját. Erre vonatkozóan 2021-ben az ÁSZ elemzéshez kapcsolódóan, majd 2023-ban – a törvénymódosításra tekintettel – komplett javaslatcsomagot készített, ezt követően 2024 tavaszán a mezőkövesdi vándorgyűlésen is részletesen foglalkozott a kérdéssel.

A javaslat első része a Gyógyszerészi Hírlap 2024. szeptemberi számában jelent meg, ezúttal a befejező, második részt olvashatják.

4. AZ ÉTRENDE-KIEGÉSZÍTŐK ÖSSZETÉTELÉBŐL EREDŐ EGÉSZSÉGÜGYI KOCKÁZATOKAT EGYÉRTELMIEN KELL JELEZNI A CSOMAGOLÁSON, AKKOR, HA A TERMÉK EGÉSZSÉGÜGYI KOCKÁZATOKAT HORDOZ ÉS AZ GYÓGYSZERTÁRON KÍVÜL FORGALMAZÁSBAN VAN

4.1. Figyelmeztető szöveg elhelyezése a külső csomagoláson

Az alább felsorolt növényeket tartalmazó étrend-kiegészítők esetében kiemelt interakciós kockázat áll fenn bizonyos gyógyszerekkel történő együttes alkalmazás esetén. A jogalkotóhoz benyújtott szakmai irányelvvel összhangban nemcsak fogyasztói, hanem betegbiztonsági érdek

I. táblázat

Kiemelt interakciós kockázat áll fenn az alábbi növényi alapú étrend-kiegészítők (gyógyszerek*) komponenseivel kapcsolatban

Növényi alapú gyógyszer vagy étrend-kiegészítő fő összetevője	Klinikailag releváns és dokumentált interakció
Ginkgo biloba	– Megnövekedett vérzési kockázat K-vitamin antagonistákkal, acetil-szalicilsavval és nem szteroid gyulladáscsökkentő gyógyszerekkel. – Nátrium-valproát terápiás hatékonyságának csökkentése.
Ginzeng	Megnövekedett hipoglikémiás kockázat orális antidiabetikumokkal.
Közönséges orbáncfű	A szervezetben működő metabolizáló enzimek és transzporterek serkentője, így számos hatóanyag hatékonyságát csökkenti. Példák: amitriptilin, atorvasztatin, benzodiazepinek, buspiron, ciklosporin, digoxin, fenitoin, imatinib, indinavir, irinotekán, ivabradin, metadon, nevirapin, nifedipin, omeprazol, orális antikoagulánsok, orális fogamzásgátlók, szertralin, szimvasztatin, takrolimusz, teofilin, verapamil.
Aloe és Ma-huang** (Csikófark, Efedra)	Megnövekedett aritmia kockázat szívritmusra ható gyógyszerek esetén (laxatív hatással összefüggő kálium-ürítő hatás miatti kölcsönhatáson keresztül). **Monoamino-oxidáz gátlással megnövekedett hipertenziós kockázat.
Salvia (zsályafélék)	Megnövekedett vérzési kockázat K-vitamin antagonistákkal.

Megjegyzés:

* Egyes összetevők gyógyszernek minősülő termékben is előfordulhatnak.

** További megnövekedett hipertenziós kockázat monoamino-oxidáz gátlókkal.

II. táblázat

Interakciós kockázat áll fenn az alábbi növényi komponenseket tartalmazó étrend-kiegészítők (gyógyszerek*) komponenseivel kapcsolatban

Növényi komponens	Mikor kerülendő az étrend-kiegészítő alkalmazása?
Citrusfélék	Általában gyógyszereszedés mellett (CYP enzim gátlás)
Ginzeng	Orális antidiabetikumok mellett, orális antikoagulánsok mellett (kisebb valószínűségű interakció)
Kurkuma	Általában gyógyszereszedés mellett (CYP enzim gátlás)
Gyömbér	Orális antikoagulánsok, antidiabetikumok mellett
Rozmaring	Orális antikoagulánsok, antidiabetikumok, immunszuppresszánsok, anxiolitikumok mellett
Fűrészpálma	Orális antikoagulánsok, antidiabetikumok, immunmodulánsok mellett
Menta	Antibiotikumok (kiemelten az oxitetraciklin), ciklosporin, Ca-csatorna gátlók mellett
Zöld tea	Antikoagulánsok, analgetikumok, antilipidémiás szerek, antidepresszánsok mellett
Bíbor kasvirág	Amoxicillin mellett
Máriatövis	Metronidazol mellett
Ördögnyelv	Általában gyógyszereszedés mellett (felszívódás lassítása)
Édesgyökér	Általában gyógyszereszedés mellett (CYP enzim gátlás)
Kamilla	Általában gyógyszereszedés mellett (CYP enzim gátlás)

Megjegyzés:

*Egyes összetevők gyógyszernek minősülő termékben is előfordulhatnak.

III. táblázat

Vitaminokat, ásványi anyagokat és/vagy nyomelemeket tartalmazó étrend-kiegészítők (gyógyszerek*) legfontosabb interakciós kockázatai

Vitamin, ásványi anyag vagy nyomelem	Interakcióba lépő hatóanyag	Klinikai következmény	Ajánlás
A-vitamin	paklitaxel (daganatellenes terápia lehetséges hatóanyaga)	csontvelő károsodás	paklitaxel dózisának csökkentése; diéta
folsav (B9-vitamin)	fenitoin	gyakoribb rohamok	a kombináció kerülése
C-vitamin	acetazolamid	vesekő	kontraindikáció
E-vitamin	warfarin	vérzési kockázat növekedése	a kombináció kerülése
Kalcium	digoxin	megnövekedett digitális toxicitás	a kombináció kerülése
Kalcium, vas, magnézium, alumínium, cink	D-penicillamin, tetraciklinek, fluorokinolonok, rizedronát, alendronát	csökkent plazmakoncentráció a csökkentett felszívódás miatt	minimum két óra elteltével elkülönített bevétel
L-triptofán	fluvoxamin, paroxetin	szerootonin-szindróma	a kombináció kerülése
Tiramin	izoniazid	hipertenzió	a kombináció kerülése

Megjegyzés:

*Egyes összetevők gyógyszernek minősülő termékben is előfordulhatnak.

Kiegészítő információ: K1- vagy K2-vitamint tartalmazó készítmények ellenjavalltak orális antikoagulánsok, ezeken belül is főként a K-vitamin antagonisták alkalmazása esetén!

is, hogy a fogyasztó a vásárlást megelőzően is tájékozódni tudjon arról, hogy a választott étrend-kiegészítő jelenthet-e kockázatot a számára előírt gyógyszeres terápiaiban. Ezt az információt gyógyszertárban meg tudja kapni, hiszen ott a szakember felkészült ezen a területen, illetve korlátozott mértékben rálát a fogyasztó gyógyszeres terápiajára is. Ugyanakkor gyógyszertáron kívül történő forgalmazás esetében a fenti feltételek nem adóttak, ami fokozott egészségkárosító kockázattal jár (I. táblázat).

Interakciós kockázatok lehetnek a II. táblázatban szereplő növényi komponenseket tartalmazó étrend-kiegészítők (gyógyszerek*) esetén.

Vitaminokat, ásványi anyagokat és/vagy nyomelemeket tartalmazó étrend-kiegészítők (gyógyszerek*) legfontosabb interakciós kockázatait mutatja be a III. táblázat.

Külön fontos megemlíteni a warfarin és különböző étrend-kiegészítőkből található összetevők közötti interakciókat. Ez a IV. táblázatban látható.

IV. táblázat

Warfarin és étrend-kiegészítők összetevői közötti interakciók

A gyógynövény ismert és latin megnevezése	A warfarin klinikai hatásának befolyásolása**	Az interakció			
		klinikai súlyossága	bizonyossága	farmakokinetikája	farmakodinámiája
Tőzegáfonya (Vaccinium macrocarpon)	potencírozó	nagy	nagyon valószínű	interferencia a metabolizáló enzim rendszerben	interferencia a koagulációs kaskád rendszerben
Közönséges orbáncfű (Hypericum perforatum)	inhibítorikus	nagy	nagyon valószínű	interferencia a metabolizáló enzim rendszerben	nem ismert
Koenzim Q10 (Theobroma kakaó)	inhibítorikus	kicsi	valószínű	nem ismert	a bél K-vitamin szintézisének befolyásolása, illetve a K-vitamin tartalom megváltoztatása
Gyömbér (Zingiber officinalis)	potencírozó	közepes	valószínű	nem ismert	interferencia a vérlemezke funkciókkal
Páfrányfenyő (Ginkgo biloba)	potencírozó	nagy	lehetséges	interferencia a metabolizáló enzim rendszerben	nem ismert
Fokhagyma (Allium sativum)	potencírozó	nagy	lehetséges	interferencia a metabolizáló enzim rendszerben	interferencia a vérlemezke funkciókkal
Ginzeng (Panax ginseng)	inhibítorikus	közepes	lehetséges	interferencia a metabolizáló enzim rendszerben	interferencia a vérlemezke funkciókkal
Grapefruit (Citrus paradise)	potencírozó	nagy	lehetséges	interferencia a metabolizáló enzim rendszerben	nem ismert
Zöld tea (Camellia sinensis)	inhibítorikus	közepes	lehetséges	nem ismert	A bél K-vitamin szintézisének befolyásolása, illetve a K-vitamin tartalom megváltoztatása

Megjegyzés:

*Egyes összetevők gyógyszernek minősülő termékben is előfordulhatnak.

**A warfarin klinikai hatásának fokozása (potencírozó hatás): a különböző súlyosságú vérzések kockázatát növeli. A warfarin klinikai hatásának csökkentése (inhibítorikus hatás): a CV történések, illetve a nem kívánt trombocita aggregáció (pl. infarktus) kockázatát növeli.

Továbbá fontos, és jól dokumentált az antibiotikumok egyes étrend-kiegészítőkből (gyógyszerekben*) előforduló összetevőkkel alkotott interakciója. Ezt az **V. táblázat** részletezi.

Ezen felül a grapefruit, a keserű narancs és a pomelo is bizonyítottan felelős számos gyógyszer interakcióért. Mivel ezek akár koncentráltan is előfordulhatnak étrend-kiegészítőben fontos, hogy a lehetséges interakciókból eredő kockázatokra felhívjuk a betegek figyelmét (**VI. táblázat**).

Végül a warfarin, az acenokumarol és direkt orális antikoagulánsok (DOAC-ok) élelmiszerinterakciós kockázatai is jelentősek lehetnek. Ez látható a **VII. táblázatban**. Ezek ugyan élelmiszerinterakciók, ugyanakkor ezek az alkotók koncentráltan előfordulhatnak étrend-kiegészítőben is.

A táblázatok tartalma csupán az interakciókra fókuszál, ami indokolhatja, hogy a továbbiakban ezeket a gyógynövényeket vagy egyéb összetevőket tartalmazó étrend-kiegészítők csak gyógyszertárban legyenek forgalmazhatók. Számos növény szerepel az NNGYK Tudomá-

V. táblázat

Antibiotikumok és étrend-kiegészítők összetevői közötti interakciók

Összetevők	Interakcióba lépő hatóanyag, vagy hatóanyagcsoport	Interakció típusa	Kialakuló tünetek	Teendő
Orbáncfű	Ciprofloxacin, levofloxacin, norfloxacin, doxiciklin, szulfametoxazol-trimetoprim, amoxicillin, metronidazol	a máj lebontó enzimjeinek aktiválása	hatás csökkenése vagy elmaradása	Az antibiotikum szedése alatt ne alkalmazzuk a gyógynövényt tartalmazó készítményt!
Grapefruit	Ciprofloxacin, levofloxacin, norfloxacin, doxiciklin, szulfametoxazol-trimetoprim, amoxicillin, metronidazol	a máj lebontó enzimjeinek gátlása	hatásfokozódás, mellékhatások fokozott megjelenése	
Máriatövis	Metronidazol	a máj lebontó enzimjeinek aktiválása	hatás csökkenése vagy elmaradása	
Rozmaring	Ciprofloxacin, levofloxacin, norfloxacin, doxiciklin, szulfametoxazol-trimetoprim, amoxicillin, metronidazol	egyéb enzimaktivitás-változás	hatásfokozódás, mellékhatások megjelenése	
Fűrészpálma	Ciprofloxacin, levofloxacin, norfloxacin, doxiciklin, szulfametoxazol-trimetoprim, amoxicillin, metronidazol	egyéb enzimaktivitás-változás	hatásfokozódás, mellékhatások megjelenése	
Menta	Ciprofloxacin, levofloxacin, norfloxacin, doxiciklin, szulfametoxazol-trimetoprim, amoxicillin, metronidazol	egyéb enzimaktivitás-változás	hatásfokozódás, mellékhatások megjelenése	
Kurkuma	Ciprofloxacin, levofloxacin, norfloxacin, doxiciklin, szulfametoxazol-trimetoprim, amoxicillin, metronidazol	egyéb enzimaktivitás-változás	hatásfokozódás, mellékhatások megjelenése (például a vérzések kockázata nő)	
Echinacea	Amoxicillin	egyéb enzimaktivitás-változás	izomfájdalmak kialakulása	
Zöldtea	Ciprofloxacin, levofloxacin, norfloxacin, doxiciklin	egyéb enzimaktivitás-változás	hatásfokozódás, mellékhatások megjelenése (például: remegés, szívdobogásérzés, alvászavarok)	
Al, Ca, Mg, Fe tartalmú készítmények	Fluorokinolonok, tetraciklinek	komplexbépződés	hatáscsökkenés	

Megjegyzés:

*Egyes összetevők gyógyszernek minősülő termékben is előfordulhatnak.

nyos Tanácsadó Testülete által élelmiszerekben, étrend-kiegészítőkben csak bizonyos korlátozásokkal használható növények listáján, mivel az egyéb kockázatok egybevágóan magasak az interakciós kockázatokkal is. Ezért is megalapozott, hogy ezekből a növényekből készült étrend-kiegészítők a továbbiakban csak gyógyszertárban kerülhessenek értékesítésre.

A többi növény, vitamin és ásványi anyag esetében az interakciós kockázatok klinikai relevanciája nem annyira magas, hogy ez önmagában indokolja a kizárólagos gyógyszerári forgalmazást. Emiatt javasoljuk, hogy az olyan étrend-kiegészítők esetében, melyek a **VIII. táblázatban** táblázatban szereplő növényeket, vitaminokat vagy nyomelemeket (vagy ezek sóit, különböző kémi-

VI. táblázat

A grapefruit, keserű narancs és pomeló gyógyszeres interakciói

Hatóanyag	Orális biohasznosulás (%)	Koncentráció emelkedés (%)	Klinikai következmény
Kalcium csatorna blokkolók	5 - 40	150 - 300	súlyos hipotenzió, gyengeség, alsó végtagi ödémásodás
Tirozin-kináz gátlók, pl. erlotinib, nilotinib, krizotinib, venurafenib	< 30	150 - 250	torsades de pointe, csontvelő károsodás
Midazolám	30 - 40	150	megnövekedett szedáció
Ciklosporin, everolimusz, szirolimusz, takrolimusz	20	150 - 1000	megnövekedett orális biohasznosulás*, vesekárosodás, csontvelő károsodás
Amiodaron, apixaban, eplerenon, kinidin, rivaroxaban, ticagrelor, ivabradin	30 - 70	150 - 300	megnövekedett hatás és toxicitás
Klopidogréll	<20	<20	csökkent hatékonyság**
Oxikodon, kvetiapin, fentanil, alfentanil (csak iv. alkalmazás anesztetikumként)	30 - 60	>300	megnövekedett szedáció, torsades de pointe
Dextrometorfán, lurazidon, ketamin (csak anesztéziában alkalmazott)	<20	>500	hallucináció, szédülés, megnövekedett szedáció, álmoság
Domperidon	<30	>300	torsades de pointe
szimvasztatin, atorvasztatin	5 - 20	600 - 1600	rabdomiolízis

Megjegyzés:

*A grapefruit csökkentheti a ciklosporin inter- és intraindividuális variabilitását így végeredményben csökkenteni kell a napi dózist.

** A grapefruit csökkenti a klopidogréll aktív formává történő biotranszformációját, ezáltal csökkenti a hatékonyságát.

VII. táblázat

A warfarin, az acenokumarol és direkt orális antikoagulánsok (DOAC-ok) étel-miszerinterakciós kockázatai

Warfarin		
Evidenciaszint	Potenciózó hatás	Gátló hatás
Magas valószínűség	Alkohol (nem májbetegséggel), édeskömény, halolaj, mangó	Enterális és parenterális táplálás tápszerei, kelbimbó, spárga, saláta, spenót, avokádó, máj
Közepes valószínűség	Zsálya, angyalgyökér, grapefruitlé, eukaliptusz, fokhagyma, közönséges ördögcérna	Szójatej, ginzeng, orbáncfű (egyes táplálék-kiegészítők)
Alacsony valószínűség	Áfonyalé	Tengeri alga alapú sushi
ACENOKUMAROL		
– a véralvadásgátló hatás nő: grapefruitlé, áfonyalé, halolaj, mangó, kamilla, ördögcérna (<i>Lycium barbarum</i> L.), zsálya (<i>Salvia miltiorrhiza</i>), ginkgo (<i>Ginkgo biloba</i>);		
– a véralvadásgátló hatás csökken: orbáncfű (<i>Hypericum perforatum</i>), ginzeng (<i>Panax spp.</i>), zöldtea, avokádó (nagy mennyiségben), magas K-vitamin tartalmú táplálékok/tápszerek, szójatej, tengeri alga alapú sushi		
DIREKT ORÁLIS ANTIKOAGULÁNSOK		
(DOAC-ok: dabigatrán, rivaroxaban, apixaban és edoxabán)		
– a véralvadásgátló hatásuk nő: grapefruitlé		
– a véralvadásgátló hatásuk csökken: orbáncfű (<i>Hypericum perforatum</i>)		

ai formáit) tartalmazzák, kötelező legyen a külső csomagoláson jól látható módon felhívni a fogyasztó figyelmét a gyógyszerekkel történő együttes alkalmazás kockázataira és arra, hogy kitől tud a fogyasztó ezzel kapcsolatban

tanácsot kérni. Javasolt szöveg: „A termék olyan összetevőt tartalmaz, ami megváltoztathatja egyes gyógyszerek hatását. Ha gyógyszert szed, konzultáljon gyógyszerészával, vagy kezelőorvosával!”

VIII. táblázat

Interakciós kockázattal rendelkező étrendkiegészítő-alkotók listája

Páfrányfenyő (Ginkgo biloba)
Ginzeng
Ma-huang (Csikófark, Efedra)
Citrusfélék, Grapefruit (Citrus paradise)
Ginzeng (Panax ginseng)
Kurkuma
Gyömbér (Zingiber officinalis)
Rozmaring
Fűrészpálma
Menta
Zöld tea (Camellia sinensis)
Bíbor kasvirág
Máriatövis
Ördögnyelv
Édesgyökér
Kamilla
A-vitamin
folsav (B9-vitamin)
C-vitamin
E-vitamin
K1- vagy K2-vitamint tartalmazó készítmények
Kalcium
Kalcium, vas, magnézium, alumínium, cink
L-triptofán
Tiramin
Tőzegáfonya (Vaccinium macrocarpon)
Koenzim Q10 (Theobroma kakao)
Fokhagyma (Allium sativum)
Rozmaring
Menta
Echinacea
Al, Ca, Mg, Fe tartalmú készítmények

Ezt az intézkedést a 37/2004. (IV. 26.) ESZCSM rendeletbe célszerű bevezetni. A jogalkotási munkával párhuzamosan tárgyalásokat kell kezdeni a gyártókkal, forgalmazókkal, hogy önként vállalják a fenti intézkedések bevezetését.

5. A GYÓGYSZERTÁRAK AZ ÉTREND-KIEGÉSZÍTŐK, ÉS A GYÓGYSZER – ÉTREND-KIEGÉSZÍTŐK EGYÜTTES ALKALMAZÁSÁBÓL EREDŐ EGÉSZSÉGÜGYI KOCKÁZATOKAT KÉPESEK FELDERÍTENI ÉS MEGSZÜNTETNI

Az MGYK által javasolt *online gyógyszerési döntéstámogató rendszerbe* fontos beépíteni az étrend-kiegészítővel kapcsolatos kockázatok figyelését, illetve az étrend-kiegészítők ajánlását is. Az előbbi betegbiztonsági kérdés, hiszen a gyógyszer és étrend-kiegészítők közötti interakciókat már az expediálás során ki kellene szűrni. Utób-

bi viszont lehetőséget adhat arra, hogy a döntéstámogató rendszerben akár a gyógyszeres terápia mellett (vagy helyett) az étrend-kiegészítők ajánlását is szakmai alapokra lehessen tenni. Ez a lehetőség a döntéstámogató rendszer bevételeihez is hozzájárulhat, hiszen az ajánlás során azonos szakmai indokok fennállása esetén lehetne gyártói prioritást felállítani (az ajánlati lista sorrendje); amiért a gyártók feltehetőleg hajlandóak volnának fizetni.

A gyógyszerési döntéstámogató rendszerbe integrált étrend-kiegészítő modul biztosítja, hogy naprakész, szakmailag megalapozott információkon alapulva, standardizáltan történjen e termékek ajánlása. Továbbá a döntéstámogató rendszer tárolná is az expediálás során végigvezetett folyamatot, ami fontos információ lesz a patikák belső minőség ellenőrzési rendszeréhez, vagy az esetleges vevői panaszok precíz kiértékeléséhez, a javító intézkedések meghozatalához.

Ez az intézkedés nem igényel jogalkotási munkát, ugyanakkor pénzügyi erőforrást igen. Ezzel kapcsolatban az MGYK-n belül egyeztetéseket kell tartani, hogy milyen forrásból, milyen infrastruktúrában (szervezeti szint) érdemes a fejlesztést megvalósítani, ki lesz annak a működtetője.

6. ERŐSÍTENI KELL, HOGY A FOGYASZTÓK AZ ÉTREND-KIEGÉSZÍTŐKET A GYÓGYSZERTÁRBÓL SZEREZZÉK BE

Tekintettel arra, hogy az étrend-kiegészítőkkal kapcsolatos jogalkotási munka elhúzódhat és nem garantálható, hogy az a fogyasztók és a gyógyszerési szakma érdekeit teljesen figyelembe vevő eredménnyel záruljon, fontos, hogy a jogalkotási kereteken túl is megtegyünk minden olyan lépést, ami együttesen szolgálja a célkitűzést. Ezért stratégiai együttműködéseket javasolt kötni a hivatásukat felelősen végző étrend-kiegészítő gyártókkal, esetleg forgalmazókkal. A stratégiai együttműködés tervezett vállalásai mindkét fél részéről a következők volnának.

Étrend-kiegészítő gyártó, forgalmazó esetében:

- a termék regisztrált az NNGYK-nál,
- az étrend-kiegészítő dobozán jelen van a 2D vonalkód az egyértelmű azonosításhoz,
- a figyelmeztető szöveg szerepel a külső csomagoláson, amennyiben egészségügyi kockázatok léphetnek fel gyógyszerekkel együtt történő alkalmazás esetén,
- a gyártó garantálja, hogy a fogyasztókra meghatározott kockázatot meghaladó termékei kizárólag gyógyszertárakban kerülnek forgalmazásra,
- kedvező beszerzési ár biztosítása a gyógyszertárak részére,
- termékkel kapcsolatos képzés biztosítása a szakembereknek.

Gyógyszertárak esetében:

- a termékeket bekerülnek, vagy bent maradnak a gyógyszerári forgalmazásba(n),
- a termékek preferáltak az értékesítés során, esetleg kizárólagosság biztosítása, amit előzetes versenyjogi elemzésre kell alapozni,
- a termékek kiemelt helyre kerülnek az officinában,
- meghatározott minimum készletet a gyógyszertárak folyamatosan készleten tartanak,
- a termék bekerül a gyógyszerészi döntéstámogató rendszerbe.

Leginkább olyan termékek esetében van erre szükség, ahol a gyógyszerháron kívül történő forgalmazás esetén, azaz ahol nem áll rendelkezésre megfelelően képzett szakismeret és információ, tudományosan bizonyított egészségügyi kockázatok léphetnek fenn, mind az étrend-kiegészítő önálló, mind az étrend-kiegészítő gyógyszerekkel együtt történő alkalmazása esetén.

Az intézkedéshez

- meg kell vizsgálni, hogy versenyjogilag szabályos-e az elképzelés, ha nem, akkor az elképzelést finomhangolni kell a jogszabályok figyelembevételével,
- önálló jogi intézményi keretet kell létrehozni, vagy már meglévő intézményi keretbe kell integrálni a rendszer működtetését (Pharmácia Alapítvány? Galenus Kft?),

biztosítva ezzel a hatékony és piaci szemlélet és a szakmai érdekek közös érvényesülését.

- minta szerződés tervezeteket kell készíttetni a gyártókkal és a csatlakozó gyógyszertárakkal,
- ki kell választani, hogy mely étrend-kiegészítő gyártókkal kezdődjön meg az egyeztetés,
- a kamarai infokommunikációs csatornákon keresztül reklámozni kell a rendszert,
- a gyógyszertárakkal szerződéseket kell kötni a rendszerhez történő csatlakozáshoz,
- egyeztetéseket kell folytatni a gyógyszerári láncok érdekképviselőivel, azért, hogy támogatásuk is biztosítva legyen, azaz minél nagyobb legyen a résztvevő gyógyszertárak köre,
- szerződéseket kell kötni a kiválasztott étrend-kiegészítő gyártókkal, forgalmazókkal,
- a rendszer működése során rendszeresen ellenőrizni kell a résztvevők jog és szerződés követését.

Szakmai és gazdasági okok miatt célszerű azon elgondolkodni, hogy az étrend-kiegészítővel kapcsolatos szakmai és gazdasági feladatokat egy jogi személy végezze, aki legyen felelős a nutrivigilancia kérdéséért, a gyártói, forgalmazói és a gyógyszertárakkal kötött megállapodásokért, az online étrend-kiegészítő információs és a gyógyszerészi döntéstámogató rendszerekért stb.